

Messadi

per la radunanza communal Surses digls 10 da matg 2021

Agiunta all'invitaziun digls 16 d'avregl 2021

La suprastanza communal Az sottametta, stimadas votantas e stimos votants, igl rapport e las propostas concernent igls affars suandonts:

Project per tgesa da scola primara nova a Savognin: decisiun davart igl li dalla scola

La suprastanza communal ed igl cunsegl da scola recumondan da tscherner igl li actual a Grava per perseguitar igl project d'eriger en bietg nov per la scola primara a Savognin.

Gio siva da ples onns stuess la scola primara Grava a Savognin neir sanada ed angrondaneida. Percheigl sa fatschaintan igl cunsegl da scola e la suprastanza communal Surses gio dadei cun la planisaziun d'en nov bietg da scola. Agl center stava la dumonda, sch'ins viglia construeir en bietg nov agl li actual a Grava u planisar la scola nova an en oter li a Savognin.

Siva da discurs intensivs cun igl cunsegl ed igl manader da scola, scu er cun represchentants dalla magistraglia, è nia decida d'incumbensar en biro d'architectura d'examinar e cumparagler la reconstrucziun agl li a Grava cun en li alternativ a Savognin. L'incumbensa è neida surdada agl biro Anaïs Architektur a Turitg, tgi ò tranter oter er planiso la tgesa da scola nova a Clostra.

Examinaziun lis alternativs

Per la construcziun d'en bietg nov an en li alternativ a Savognin ò la suprastanza communal examino treis variantas, numnadaintg

- parcella nr. 3277, Viols, surfatscha 3'957 m²; situada all'antrada dalla vischnanca, da vart dretga dalla veia digl Gelgia rivondaint da Cunter
- surfatscha parziala dalla parcella nr. 3068, Crudela, surfatscha 18'115 m²; situada sot igl spital
- parcella nr. 3359, Bursa, surfatscha 4'426 m²; situada da vart sanestra dalla veia digl Gelgia, tar la sorteida dalla vischnanca vers Tinizong

Siva evaluaziun è la suprastanza communal neida alla conclusiun tgi la parcella agls Viols seia betg adattada e la parcella sot igl spital è, sen dumonda, betg venala. Percheigl è igl project digl bietg nov nia persequito sen la parcella nr. 3359 a Bursa. Cunchegl tgi la furma da chella parcella è betg optimala, ò la suprastanza communal mano tractativas per cumprar ena surfatscha parziala an grondezza da 1'950 m² dalla parcella vaschigna nr. 3361 ed er survagnia en consentimaint da prancepi per la compra.

Tge variantas stattan oz a disposiziun?

Sa basond sen las cundiziuns digl cunsegl da scola pertutgont igl program da spazi ò l'architecta Nina Bühlmann digl biro Anaïs Architektur elaboro

- en studi davart la realisaziun d'en bietg nov a Bursa inclus ena stema approximativa digls costs da +/- 25%, scu er
- en studi davart la realisaziun «variante reconstrucziun» ed ena «variante bietg nov» (bietg nov da substituziun) tar la tgesa da scola existenta a Grava (cun integrar las localitads tgi vignan duvradas da preschaint digl sarvetsch tecnic communal) inclus stema approximativa digls costs per tottas dus variantas da +/- 25%. Cun biagier anturn igl bietg existent ègl betg pussebel da contanscher igl program da spazi necessari. Ultra da chegl è la differenza da costs an cumparaziun cun la variante per en bietg nov angal minima. Percheigl on igl cunsegl da scola e la suprastanza communal decida da perseguitar la «variante bietg nov».

Tant igl li a Grava scu er chel a Bursa èn tenor pareri dall'architecta adattos per realisar ena tgesa da scola nova, cun avantatgs e disavantatgs da tottas dus vart. Avant da cuntinuar cun la planisaziun ò la suprastanza communal an consultaziun cun igl cunsegl da scola decida da sottametter la dumonda davart igl li definitiv per la tgesa da scola primara alla radunanza communal per decisiun.

Bietg nov a Grava (li actual)

Igls avantatgs di li a Grava èn igl sies li central ainten la structura da vischnanca carscheida e las sinergeias cun la tgesa da scola Barnagn, la biblioteca, igl bogn dalla Residenza Tga-Clo scu er cun l'anterioura tgesa communal da Savognin cun la scola da musica.

La parcella totga agl cumegn ed è ainten la zona per edifezis e stabilimaints publics ed è uscheia conform alla zona.

Cun sbuar la tgesa da scola existenta e construeir en bietg da substituziun nov cun nizigier er las localitads aint igl bietg polivalent, tgi vignan actualmaintg duvradas digl sarvetsch d'ovras communal, vign contanschia igl program da spazi necessari.

L'utilisaziun dopla digl areal per igl travagl da scola e per evenimaints turistics è ena sfida, tgi stuess neir schlieida migler agl avigneir.

Bietg nov a Bursa

Igl li Bursa ò igl avantatg d'esser manivel alla farmada dalla posta e cun la pussebladad da construeir ena sagonda sala da gimnastica. Chegl fiss en grond livgiamaint per far igls uraris da scola. La sala da gimnastica existenta a Grava vign duvrada pigl mument tant dalla scola primara scu er dalla scola superioura. Pigl travagl da scola è chegl betg optimal. Tranter l'emda è la sala da gimnastica occupada adegna per igl travagl da scola e lubescha uscheia nignas otras activitads dad uniuns ed uscheia anavant. Cun en bietg nov a Bursa fisschel problem schliia.

En oter avantatg fiss, tgi cun chella varianta stess a disposiziun agls scolars ed allas scolaras ena piazza da pôssa pi gronda, tgi da preschaint a Grava. Pinavant fissigl pussebel da realisar ultra dalla piazza per tutt'ora er anc ena piazza da giuier cun tschispet. En ulteriour avantatg fiss er tgi dovra nign bietg da scola provisoric durant la fasa da construcziun, essend pussebel da duvra la tgesa da scola a Grava.

Disavantatgs èn la furma da parcella betg optimala ed igl fatg tg'igl cumegn stuess cumprar tant la parcella nr. 3359 (zona da vischnanca) scu er la surfatscha parziala dalla parcella nr. 3361 (zona agricola). Chellas parcellas èn betg conformas alla zona per eriger ena tgesa da scola. I dovra perche gl'amprem ena revisiun parziala dalla planisaziun locala per midar la zona resp. per anzonar chellas parcellas ainten la zona per edifezis e stabilimaints publics. La procedura per la revisiun parziala dalla planisaziun locala cozza bung en onn, schinavant tgi dat nignas protestas. Er la vischinanza alla veia naziunala pò neir risguardada scu disavantatg, considerond la gronda intensitad digl traffic tot tenor staschung e las emissions da canera correspondentas.

Alla fegn finala stò anc neir menziuno tgi dat per la parcella nr. 3359 er oters interessents. La disponibladad è perche gl betg garanteida, respectivamaintg i fiss da piglier se immediatamaintg las contractivas per la compra.

Stema approximativa digls costs cun structura digls costs d'elemaints EKG

+/- 25%

	bietg nov a Grava	bietg nov a Bursa
compra parcella	0	avert ¹⁾
bietg da scola provisoric durant taimp da biagier	avert ²⁾	
preparaziun da construcziun	475'000	630'000
fatg general per miraglia digl bietg	188'000	346'000
miraglia digl bietg anfignen agl our soura platta da betun	370'000	650'000
miraglia digl bietg sur la platta da betun	2'318'500	3'765'500
installaziuns ed indrezs da transport	1'370'000	2'072'000
transfarmaziun bietg	1'245'000	1'852'500
indrezs da menaschi da construcziun	100'000	500'000
mobigliar	0	0
conturn	1'855'500	4'810'000
costs da construcziun accessorics	350'000	833'000
honoraris	1'425'960	2'632'680
reserva	270'000	430'000
taglia sen plevalour	767'532	1'426'169
TOTAL	10'735'493	19'947'849

¹⁾ Per la compra incl. procedura da midar zona ed anzonar las parcellas nr. 3359 e nr. 3361, cun ena surfatscha totala da 6'370 m², ègl da chintar cun en import da radond 2 milliuns francs.

²⁾ Igls costs per ena bietg da scola provisoric durant igl taimp da biagier èn betg anc cumpiglias ainten la stema approximativa digls costs.

Utilisaziun alternativa digl areal Grava schi dat en bietg nov a Bursa

Cun realisar en bietg nov a Bursa niss la tgesa da scola existenta a Grava libra e duvress ena nova utilisaziun. Igl post digl svilup digl li digl cumegn ò elaboro differentas pussebladads d'adieuer scu basa da discussiun, per exaimpel:

- menaschi d'alloschamaint/albiert per la giuventetna
- edifezi d'abitar e da fatschenta
- tgesa da generaziuns (novas furmas d'abitar socialas)
- tgesa digl giast (turissem, pendicularas, scola da skis, e.o. sot en tetg)
- center da furnaziun e da scuntrada inclus co-workingspace, halla per tutt'ora, shop, bistro etc.

Independent dalla varianta tgi niss tscharneida, fissigl da chintar cun ulteriouras investiziuns. Angal per la sanaziun digl bietg existent per en'eventuala midada d'utilisaziun fiss da chintar cun expensas da radond 4 milliuns francs.

Facit:

Risguardond igls costs tg'èn prest dobel schi ots tar la construcziun d'en bietg nov a Bursa ed igl fatg tg'igl bietg da scola existent stuess neir utilisu per oter scopo, cun la consequenza tgi fiss da chintar cun investiziuns supplementaras da radond 4 milliuns a cost digl cumegn, proponan la suprastanza communal ed igl cunsegl da scola da perseguitar igl project agl li actual a Grava.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza communal ansemen cun igl cunsegl da scola proponan alla radunanza communal da fixar igl li Grava scu li per igl bietg nov dalla scola primara e da dar alla suprastanza communal l'incumbensa d'elaborar igl program detaglea.

Revisiun parziala dalla lescha da votaziuns e d'elecziuns digl cumegn da Surses

La suprastanza recumonda en EA alla revisiun parziala dalla lescha da votaziuns e d'elecziuns digl cumegn da Surses, per garanteir igl transferimaint da saveida an suprastanza, tot sagond demissiun da commembers an uffezi e digls resultats d'elecziun.

Tenor art. 10 dalla constituziun communal monta la perioda d'uffezi per las instanzas communalas quatter onns. Las davosas elecziuns per la perioda d'uffezi 2020 anfignen 2023 on gia li igls 6 d'otgover 2019, resp. igl sagond scrutini tgi è sto necessari è nia fatg igl 1. da december 2019.

La procedura dallas elecziuns communalas è reglada ainten la lescha da votaziuns e d'elecziuns digl cumegn da Surses. Sa basond sen chella lescha tgi è actualmaintg an vigour, vignan salvadas las elecziuns da tottas instanzas communalas all'urna, vot deir digl mastral, digls commembers dalla suprastanza, digl cunsegl da scola e dalla cumischung da gestiun; chegl igl madem mument mintga quatter onns.

Las davosas elecziuns on demusso, tgi gl'è betg raschunevel da salvar las elecziuns da tots quatter commembers da suprastanza igl madem mument. Uscheia pudessigl teoreticamaintg dar igl cass, tgi tots quatter commembers da suprastanza demissiuneschan igl madem taimp u tgi vignan betg ple eligias. Perchegl prevei la suprastanza communal da salvar agl avigneir las elecziuns digls commembers da suprastanza an etappas, an en turnus da dus onns. Chegl per impedeir tgi l'antiera suprastanza vigna midada or igl madem taimp e tgi la cuntinuitad necessaria na fiss cotras betg ple garanteida. Chella midada digl modus d'elecziun digls commembers da suprastanza cundiziunescha ena revisiun parziala dalla lescha da votaziuns e d'elecziuns digl cumegn da Surses.

Cuntign dalla revisiun parziala planisada

Per saveir far l'adattaziun digl turnus d'elecziuns descretg è nia integro ainten la lescha da votaziuns e d'elecziuns igl art. 12bis «Modus dallas elecziuns», tgi dei:

a) Modus d'elecziun dalla suprastanza communal

Las elecziuns digls commembers dalla suprastanza communal on li an etappas ed an en turnus da mintgamai dus onns. Igl mastral e dus commembers da suprastanza vignan eligias igl madem taimp, igls ulteriours dus commembers da suprastanza stattan dus onns pi tard an elecziun.

b) Modus d'elecziun digl cunsegl da scola e dalla cumischung da gestiun

Igls quatter commembers digl cunsegl da scola e digls treis commembers dalla cumischung da gestiun vignan eligias mintgamai igl madem taimp. L'elecziun vign fatga ansemen cun l'elecziun digl mastral e da dus commembers da suprastanza.

An connex cun la revisiun parziala ègl er da definire las determinaziuns transitoricas. Per chel scopo è la lescha neida cumplettada cun igl nov art. 20 „Determinaziuns transitoricas“, tgi dei:

Cun la revisiun parziala pertutgont art. 12bis vign introdueida l'elecziun an etappas dalla suprastanza communal. La dirada d'uffezi digls commembers dallas autoritads tgi èn nias eligias per la perioda d'uffezi 2020-2023 vo a fegn per igl mastral e dus commembers da suprastanza scu er per igls commembers digl cunsegl da scola e dalla cumischung da gestiun da moda ordinaria igls 31-12-2023. Per dus commembers da suprastanza vo la perioda d'uffezi a fegn da moda extraordinaria gio igls 31-12-2021.

A caschung dalla revisiun parziala preschentada, ins ò profito da far er en pèr pacas midadas supplementaras da muntada secundara.

Antrada an vigour dalla revisiun parziala

Igls quatter commembers dalla suprastanza èn nias eligias per la dirada d'uffezi ordinaria da quatter onns, uscheia tgi ena midada digl turnus d'elecziuns avant taimp na fiss da prancepi betg pussebla. Igl commember da suprastanza Romeo Poltera è sa declaro pront voluntariamaintg, da sa metter a disposiziun avant taimp per la reelecziun. Schinavant tgi la revisiun parziala vign approvada, ò igl commember da suprastanza Otmar Netzer decidia da libra viglia, da sorteir sen la fegn 2021 dalla suprastanza communal. Considero chest fatg, pò la revisiun parziala neir realisada gio durant la perioda d'uffezi currenta e neir messa an vigour sen igl datum da conclus. Per cass tgi la radunanza communal approvescha la revisiun parziala, niss damai salvada l'elecziun per dus commembers da suprastanza ainten la sagonda mesadad digl onn current.

Tge capeta tar en na?

Schi la revisiun parziala dalla lescha da votaziuns e d'elecziuns vign refusada, resta tant igl turnus dallas elecziuns scu er igl risc tgi l'antiera suprastanza pudess neir midada igl madem mument, cun la consequenza tgi la cuntinuitad basignevla fiss betg ple garanteida.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona alla radunanza communal d'approvar la revisiun parziala dalla lescha da votaziuns e d'elecziuns Surses e da la metter an vigour sen igl datum digl conclus.

Project d'investiziun «construcziun d'en bietg provisoric per la scola primara Grava a Savognin»: dumonda per en credit supplementar da fr. 84'329.10

La suprastanza communal propona alla radunanza communal en EA per igl credit supplementar da fr. 84'329.10 agl credit cumplessiv da fr. 340'000.00 an connex cun la construcziun digl bietg provisoric QUADRIN tar la tgesa da scola Grava a Savognin.

La radunanza communal digls 3 da fanadour 2020 ò delibero en credit da fr. 340'000.00 per la construcziun d'en bietg provisoric QUADRIN dasperas la tgesa da scola Grava a Savognin. Igl credit delibero cumpeglia igls costs digl tschains e la construcziun digl QUADRIN incl. avantcorp, la stgela e la pensa anfignen tigl tetg existent dall'antrada digl bietg polivalent, las installaziuns sanitaras (tureras) ed igl scoldamaint scu er la compra da mobigliar nov.

Perveia dallas relaziuns da spazi precaras ainten la tgesa da scola primara, è stada la fegnameira d'aveir pront igl bietg provisoric per l'antschatta digl onn da scola 2020/2021. Chegl è gartagea, pero èn stadas necessarias anc ulteriouras lavours betg preveidas. Chegl ò caschuno costs supplementars an otezza totala da fr. 84'329.10, tranter oter per las suandontas lavours:

- sparmasada cun isch, tureras e canals sanitaras
- adattaziuns digl indrez electric per la stanza sparmasada
- midada digl scoldamaint electric an scoldamaint cun pompa da scaldar cun aria ed ava
- chellas lavours supplementaras on caschuno a madem taimp costs pi ots per igls honoraris da planisaziun.

Causa squitsch da taimp ed igl bagnstar dallas scolaras e digls scolaras an meira, ò igl cunsegl da scola ansemen cun la suprastanza communal surdo las lavours supplementaras sainza dumandar alla radunanza communal da moda preliminar igl credit supplementar basignever. Las lavours èn neidas fatgas ed igl travagl da scola ò savia antschever a taimp aint igl bietg provisoric e per cuntantientscha digl cunsegl da scola e digl manader da scola. Per igl bung urden ò la suprastanza communal decidia da sottametter posteriouramaintg igl credit supplementar da fr. 84'329.10 alla radunanza communal. La suprastanza communal spera sen la tgapientscha dallas votantas e digls votants per chel proceder.

Tge capeta tar en na?

I sa tracta d'ena dumonda formala digl credit supplementar, per raschungs da trasparenza. Las lavours on stuaia neir realisadas spert, per pudeir garanteir igl travagl da scola ordinari. Tras chegl ins ò betg gia peda da dumandar preliminarmentg igl credit supplementar. La suprastanza communalà ò igl dretg, schi la situaziun pretenda chegl, da decider an atgna cumpetenza davart expensas urgentas e necessarias. Cun negar igl credit supplementar pudess la radunanza communalà an chel senn angal crititgier la suprastanza communalà tg'ella dumonda pir oz l'approvaziun digl credit supplementar, e tg'ella ò betg fatg chegl gio all'amprema occasiun pussebla. L'expensa stò pero an mintga cass neir fatga e neir adossada agl project d'investiziun correspondent.

Proposta dalla suprastanza communalà:

La suprastanza propona alla radunanza communalà d'approvar posteriuramentg igl credit supplementar da fr. 84'329.10.

Project d'investiziun «pumptrack» agl Lai Barnagn a Savognin: dumonda per en credit d'impegn da fr. 350'000.00

La suprastanza communalà recumonda alla radunanza communalà en EA agl project d'investiziun «pumptrack» a Barnagn, Savognin. Cun igl project ègl pussebel da realisar ena purscheida digl taimp liber per pitschens e gronds, tgi sa drezza schibagn agl principant scu er agl «expert».

En pumptrack fix per igl Surses, chell'idea veva ena gruppa da bikers, skaters e kickboarders. En pumptrack - chegl è en percurs catramo cun ondas e stiertas inclinadas, tgi pò neir duvro cun velos, kickboards, velos sainza pedals u cun skateboards. El è schibagn attractiv per unfants e principants scu er per persungas versadas. L'utilizaziun promova ultra da chegl la balantscha, l'abiltad e la forza.

Igl percurs duess neir realiso sen ena surfatscha da radond 1'730 m² agl Lai Barnagn a Savognin, visavi agl implant da minigolf sen la parcella nr. 3920. Chella parcella è an possess digl cumegn e sa catta ainten la zona per edifezis e stabiliments publics.

Maletg simbolic. Fotografia: Think & Build Velosolutions GmbH

Responsabel per la realisaziun digl project è igl cumegn. Per risguardar igls basigns digls utilisaders futurs, è neida integrada la grupp d'interess ainten la planisaziun. Da chella grupp d'interess è dantant neida fundada l'Uniun Pumptrack Surses. Igl bikers, skaters e scooterists dall'uniun on inoltro lour ideas e giaveischs aint igl process da planisaziun ed anritgia igl project. Per la grupp ègl impurtant da stgaffair en areal da sport scu li d'antupada. En ulteriour giaveisch era da concentrar tot las purscheidas per skaters, scooterists ed inlineskaters an en li. Uscheia stava gio dadei an discussiun da realisar en areal da skaters tar igl local da giuventetna a Cunter. Per stgaffair ena purscheida centrala e cumplexiva per tot igls urdegns da sport cun rodas, è nia integro oss igl sectour da skating aint igl project digl pumptrack.

Malgro tgi gl'è pussebel da duvrar igl pumptrack sainza problems ansemen dad unfants pitschens, principants ed er experts, duessan igls divers levels neir separos e fatg en schinumno kidstrack. Chel percurs circular pi pitschen per unfants e principants vign realiso dasperas igl pumptrack, per tgi unfants e principants possan rimnar lour amprenas experientschas da pumptrack da maniera cumadevla e sainza neir disturbos. Igl pumptrack vign ad esser avert per tots.

La planisaziun generala digl project è neida fatga dalla firma spezialisada Think & Build Velosolutions GmbH da Flem, per incumbensa digl cumegn.

L'amplificaziun digl project (areal da skate e kidstrack), tgi è neida proponeida dall'Uniun Pumptrack Surses, duess neir finantzgeida cun sponsoring ed atgnas prestaziuns. Per la tschertga da sponsours surpeglia l'Uniun Pumptrack Surses la responsabladad. Enqualtgi sponsour ins ò gio savia fascinar pigl project, ulteriouras annunztgas peglia l'uniun gugent ancunter. Ultra da rimnar contribuziuns da sponsours e da donatours, vignan igls commembers dall'uniun a gidar tar lavours da biagier digl pumptrack e discarger cotras la finanziaziun digl project cun atgnas prestaziuns.

Per saveir stgaffair en character d'en li d'antupada, prevei l'uniun ultra da chegl da construeir ena sosta dasperas igl spazi digl areal da skate. Chella sosta so pero neir construeida angal sch'igls meds finansials digls sponsours tanschan. Daple infurmaziuns dall'uniun e digl concept da sponsoring èn da cattar sen www.valsurses.ch/pumptrack

Igl cumegn da Surses ò previa per igl project da pumptrack, sainza igl areal da skate ed igl kidstrack, en import da fr. 250'000.00 aint igl preventiv digl onn current. Cun las amplificaziuns digl project montan igls costs totals da nov a fr. 350'000.00 (incl. TPV). La fegnameira è da cuvreur igls costs supplementars da fr. 100'000.00 cun contribuziuns da sponsours e cun atgnas prestaziuns dall'uniun. La radunanza communalà ò pero da deliberar igl credit brut.

Igl project vign realiso an dus etappas. Las lavours scumainzan la fegn da stad e vignan terminadas prubablamaintg da premaveira 2022.

La suprastanza è persvadeida da stgaffair cun chel project ena purscheida attractiva per igl taimp liber ed en li d'antupada per la giuventetna locala e da revaletar igl madem mument la purscheida agl lai Barnagn.

La suprastanza communalà angraztga all'Uniun Pumptrack Surses per igl sustign efficazi e per la buna collaboraziun.

Tge capeta tar en na?

An cass d'ena refusada digl credit vign la suprastanza a far ena nov'evaluaziun digl project e, tot tenor igl muteiv dalla refusada, examinar ena decisiun per en oter li u an mender cass perfin terminar igl project.

Proposta dalla suprastanza communalà

La suprastanza propona alla radunanza communalà da conceder igl credit d'impegn da brut fr. 350'000.00 per la realisaziun digl pumptrack inclus kidstrack ed areal da skate, an dus etappas scu suonda:

- Credit da preventiv per igl onn 2021 da fr. 250'000.00
- Credit da preventiv per igl onn 2022 da fr. 100'000.00

La suprastanza vign igl madem mument incumbensada cun l'execuziun.

Moziun per salvar cumegns d'urna an pe da radunanzas communalas, conform all'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegns sen basa digl dretg d'urgenza, relascheda dalla regenza grischuna

La suprastanza communal recumonda da betg acceptar chella moziun, cuncheigl tgi gl'è da preschaint betg ancunaschaint schi la regenza grischuna prolunghescha «l'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegns sen basa digl dretg d'urgenza», per pudeir salvar venavant votaziuns all'urna an pe da radunanzas communalas. Pinavant ègl betg cler scu tgi la pandemia da corona sa sviluppescha siva dall'antschatta dalla campagna da violar.

Alla radunanza communal digls 14 da december 2020 ò ena votanta inoltro en moziun, sa basond agl artetgel 22 dalla constituziun communal. Chella moziun pretenda tgi duess dar votaziuns all'urna anstagl da radunanzas communalas, schi dei tgi gl'è betg pussebel da far radunanzas communalas sainza risc d'ena infecziun. Anfignen igls 30 d'avregl è chegl pussebel, cuncheigl tgi la regenza grischuna ò delibero igls 3 da november 2020 «l'ordinaziun d'autorisaziun sen basa digl dretg d'urgenza». Schi chell'ordinaziun d'autorisaziun vign prolungada è betg anc sto ancunaschaint igl mument dalla deliberaziun da chel messadi. Sen dumonda è igl uffezi da cumegns pitost digl aveis, tgi detta nigra prolungaziun. Chegl an consideraziun digl fatg tg'ins ò antschet a violar cunter igl coronavirus.

Scu gio declaro digl mastral a caschung dall'inoltraziun dalla moziun ègl pussebel da far las votaziuns all'urna amperneda angal graztga all'ordinaziun d'autorisaziun menziunada soura. Schi chella vign betg prolungada, on igls affars planisos da neir tractos digls singuls organs communal tenor las cumpetenzas fixadas an art. 28 ss dalla consituziun communal.

La radunanza communal digls 10 da matg ò an en amprem pass da decider sulettamaintg schi la moziun inoltrada duess neir declarada scu relevanta u betg.

Scenaris pussebels per tractar la moziun alla radunanza communal

1. Per cass tgi la regenza grischuna prolunghescha anfignen igls 10 da matg 2021 betg l'ordinaziun d'autorisaziun sen basa digl dretg d'urgenza a fundamaint dallas maseiras decretadas per farmar la pandemia da corona, alloura è la moziun inoltrada sainza muntada, percheigl tgi la realisaziun fiss giuridicamaintg betg ple pussebla. Cun oters plets, ena votaziun schi la moziun duess neir acceptada, scrudess.
2. Vign l'ordinaziun d'autorisaziun sen basa digl dretg d'urgenza prolungada, stò la radunanza communal decider sch'ella vot declarar relevanta la moziun inoltrada. Sch'ella faschess chegl, vess la suprastanza communal da sottametter alla radunanza communal ainfer seis meis la proposta ansemen cun en rapport.

Stò igl model da cumegn cun radunanza communal neir repondero da moda generala?

Independentamaintg dallas maseiras restrictivas per farmar la pandemia da corona vign dalla vart dalla populaziun adegna puspe exprimia igl giaveisch da betg ple far radunanzas communalas agl avigneir, mabagn da sottametter affars planisos agl cumegn d'urna per l'approvaziun. Argumentada vign chella proposta cun la partecipaziun fitg pitschna allas radunanzas communalas.

La suprastanza communal precisescha tgi gl'è ord vista giuridica betg pussebel d'aboleir la radunanza communal sainza substitueir, e da fixar an pe tg'igls affars communal vegian da neir sottamess per votaziun agl cumegn d'urna. La lescha da cumegns digl cantun Grischun fixescha aint igl artetgel 20, tgi cun excepziun dallas elecziuns, stò la radunanza communal respectivamaintg igl parlamaint communal tractar ordavant igls affars tgi vignan decidias all'urna ed igls deliberar per mangs dalla votaziun all'urna ansemen cun ena recumandaziun per la votaziun. Damai stuess igl cumegn examinar schi la radunanza communal duess neir ramplazzada u cumplettada cun en parlamaint communal.

A caschung dalla fusiun digls cumegns e l'elaboraziun dalla constituziun communal Surses è la dumonda davart igl model cun parlamaint u radunanza communal gio neida discutada manedlamaintg. Fegn finala è la populaziun sa decideida pigl model cun radunanza communal, cuncheigl tgi chel model è nia giuditgia scu pi adatto per en cumegn dalla nossa grondezza. I vala er da menziunar tgi singuls cumegns cun en parlamaint communal, pondereschon d'aboleir chel e da reintrodueir la radunanza communal. La raschung è tg'ins ò per part difficultads da cattar candidatas e candidats adattos.

La radunanza communal è igl organ igl pi democratic e la structura è pi simpla e las proceduras pi spertas tgi tar cumegn cun en parlamaint. Ultra da chegl ègl da definire las competenzas digl parlamaint e digl cumegn d'urna. Igl è damais betg uscheia tgi niss voto davart tot igls affars all'urna. Ord vista dalla suprastanza communal è igl avantatg dallas votaziuns all'urna sulettamaintg la participaziun pi ota tgi tar las radunanzas communalas.

D'introduer en parlamaint communal pretenda ena revisiun parziala dalla costituziun communal Surses. Perveia dalla revisiun totala dalla lescha da cumegn digl cantun Grischun igl 2018, stò igl cumegn er reveder la sia costituziun anfignen igl pi tard la fejn 2022. Cun chella caschung ins pudess tractar a fons la dumonda digl model futur, vot deir radunanza communal u parlamaint communal.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona alla radunanza communal da betg acceptar la moziun da far votaziuns all'urna an pe da radunanzas communalas. Chegl er per cass tgi la regenza grischuna prolunghescha cunter tottas spetgas l'ordinaziun d'autorisaziun per igls cumegn sen basa digl dretg d'urgenza, sen fundamaint dallas maseiras per metter fragn alla pandemia da corona.

Dall'otra vart duess la suprastanza communal piglier ancunter l'incumbensa d'examinar la dumonda d'aboleir la radunanza communal e d'installar anstagl en parlamaint communal e da sottametter la dumonda siva agl suveran per approvaziun. Chegl duess succeder an vista alla revisiun parziala dalla costituziun communal, tg'igl cumegn stò far anfignen igl pi tard la fejn 2022.

Revisiun parziala dalla lescha da biagier da Savognin, art. 20 alinea 1 (zona digl center)

La suprastanza recumonda en EA alla revisiun parziala digl artetgel 20 alinea 1 (zona digl center) dalla lescha da biagier digl anteriour cumegn da Savognin. Ella è numnadamaintg persvadeida tgi cun chell'adattaziun ègl pussebel da domiciliier interpresas da sarvetsch e da produczion.

Igls anteriours cumegn an Surses on fusiuno sen igl 1. da schaner 2016 agl cumegn nov da Surses. Igl cumegn da Surses n'ò betg anc ena planisaziun locala unifitgeida. Cotras valan actualmointg anc las planisaziuns localas digls anteriours cumegn. La revisiun generala dalla planisaziun locala Surses è neida instradada, sa catta pero actualmointg anc ainten la fasa d'elaboraziun. La revisiun generala dalla planisaziun locala vign a cuzzar anc en dètg taimp. Aint igl rom dalla revisiun dalla planisaziun locala vign er elaboro ena lescha da biagier nova pigl cumegn da Surses.

La lescha da biagier digl anteriour cumegn da Savognin prevei, tgi ainten la zona digl center ston las surfatschas digls plangs da mintga tgesa restar avertas per «aglmanc la mesadad pigl adiever d'abitar». Chella prescripziun fò, tgi bietgs cun ena gronda u cumplessiva part da surfatschas da sarvetsch, na pon actualmointg betg neir lubias ainten la zona digl center. La suprastanza communal constatescha pero, tgi vign dumando veaple igl adiever da sarvetsch ainten la zona digl center, per exaimpel segl sectour da turissem. Perchegl è la formulaziun actuala dalla lescha da biagier betg ple adequata e duess neir adattada.

Cun esser avantmang ena dumonda concreta per eriger en bietg cun adiever da sarvetsch, prevei la suprastanza communal d'anticipar la midada dalla determinaziun relativa digl art. 20 dalla lescha da biagier da Savognin, per pussibilitar la realisaziun digl project.

Cuntign e scopo dalla revisiun parziala dalla lescha da biagier da Savognin (art. 20 alinea 1 «zona digl center»)

La revisiun parziala digl art. 20 alinea 1 (zona digl center) prevei suandonta midada:
«La zona digl center è preveida pigl adiever d'abitar scu er per menaschis da sarvetsch e da produczion. Menaschis purils existents èn lubias. Las surfatschas digls plangs da mintga tgesa ston restar avertas per aglmanc la mesadad pigl adiever d'abitar, u per menaschis da sarvetsch tgi fon betg canera.»

Las ulteriouras alineas 2 anfignen 5 digl art. 20 restan nunmidadas.

Cun chella revisiun parziala dalla lescha da biagier duessan neir adattadas las determinaziuns legalas da construcziun, da maniera tgi gl'è pussebel da far ainten la zona digl center an en rom pi grond er menaschis da sarvetsch tgi disturban betg; ultra dalla part da surfatschas d'abitar.

Cooperaziun publica ed ulteriour proceder

L'exposiziun da cooperaziun publica ò gia li digls 15 da schaner 2021 anfignen igls 15 da favrer 2021. Durant l'exposiziun da cooperaziun on egn e mintgign pudia inoltrar alla suprastanza an scretg giaveischs e propostas. Gl'èn neidas inoltradas nignas posiziuns agl cumegn.

Igls 10 da matg ò la radunanza communal da piglier ena decisiun. Tar en'approvaziun ò siva da neir fatga l'exposiziun da recurs, ed alla fegn dovriegl l'approvaziun dalla regenza.

Tge capeta tar en na?

Sch'igl project da votaziun vign refuso dalla radunanza communal resta la lescha da biagier da Savognin actuala an vigour. Cotras ègl betg pussebel da stgaffair las cundiziuns da basa per potenzials menaschis da sarvetsch e produenziun aint igl rom giavischia.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona alla radunanza communal d'approvar la revisiun parziala digl art. 20 alinea 1 dalla lescha da biagier da Savognin.

Dumonda digls conjugals Fabienne e Mitgel Devonas per conceder en dretg da biagier per ena surfatscha parziala giu dallas parcelas da biagier nr. 5138, nr. 5206 e nr. 5208, Badogna, Cunter, per construeir ena tgesa d'abitar (domicil primar)

La suprastanza communal propona en EA alla dumonda digls conjugals Fabienne e Mitgel Devonas per conceder en dretg da biagier pertutgont la surfatscha giavischeida dad 838 m² a Cunter. Las determinaziuns davart la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita da taragn digl anteriour cumegn da Cunter on da neir observadas.

Igls conjugals Fabienne e Mitgel Devonas dumondan agl cumegn da pudeir cumprar ena surfatscha parziala da 838 m² giu dallas parcelas da biagier nr. 5138, nr. 5206 e nr. 5208, a Badogna, Cunter, an dretg da biagier. Chellas parcelas sa cattan ainten la zona d'abitar 2. Las cundiziuns per en dretg da biagier d'ena surfatscha parziala a Badogna èn regladas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita da taragn digl anteriour cumegn da Cunter.

Situaziun da partenza

Tenor la lescha menziunada soura pò igl taragn neir vandia angal a persungas maiorenas, naturalas e sesentas a Cunter, chegl vot deir tgi on lour domicil da taglia e dretg civil an noss cumegn u tgi peglian domicil a Cunter igl pi tard cura tgi la tgesa erigeida segl taragn tenor contract da compra è pronta per eir a star.

Ultra da chegl on igls cumpraders da s'obliier da mantigneir lour domicil a Cunter per aglmanc 25 onns ed els ston abitar sezs aint igl object. Persungas tgi disponan gio d'en bagn funsil agl senn d'artetgel 655 digl codesch civil svizzer - cun excepziun da taragn tg'ins na so betg surbiagier - u d'en dretg d'abitar u d'adiever a Cunter resp. perveia dalla fusiun aint igl cumegn da Surses, na pon betg acquistar ena parcella da biagier agl senn da chesta lescha.

Applicaziun an dretg da biagier

Per regla vign igl dretg da biagier concedia per ena dirada dad 80 onns. Igl tschains digl dretg da biagier vign calculo scu suonda: surfatscha x valeta da basa x tschains = tschains digl dretg da biagier. La valeta da basa corresponda alla valeta digl taragn (valeta commerciala tenor stema uffiziala) e vign redutgeida per igls amprens diesch onns sen 2/3. Scu tschains vign applitgia igl tschains per hipotecas novas aint igl ampren rang dalla Banca Cantunala Grischuna. Schi igl tschains per hipotecas novas sa meida, vign er adatto igl tschains digl dretg da biagier. Igl tschains minimal monta pero a 4 %. Uscheia sa dat per antant en tschains da dretg da biagier da 3'352.00 francs.

Tge capeta tar en na?

Davart la vendita da taragn da biagier dallas parcelas respectivas a „Badogna“ decida la radunanza communal alla basa dalla lescha menziunada soura tenor libra raschung. En dretg alla compra u ad en dretg da biagier d'egna dallas parcelas menziunadas soura n'exista betg. La parcelas nr. 5138, nr. 5206 e nr. 5208, a Badogna, Cunter, rastessan an possess digl cumegn da Surses.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona alla radunanza communal da conceder agls conjugals Fabienne e Mitgel Devonas en dretg da biagier per la surfatscha da 838 m² giu dallas parcellas da biagier nr. 5138, nr. 5206 e nr. 5208, Badogna, Cunter, conform allas cundiziuns fixadas ainten la lescha per la cunsigna da taragn an dretg da biagier e per la vendita digl anteriour cumegn da Cunter.

Dumonda dalla Stieger Bedachungen und Spenglerei GmbH d'acquistar la parcella nr. 5480 cun annullar igl contract da dretg da biagier actual concernent parcella an dretg da biagier nr. 5481 ainten la zona d'industrieia Gravas a Cunter

La suprastanza communal propona en EA alla dumonda dalla Stieger Bedachungen und Spenglerei GmbH d'acquistar la parcella nr. 5480 d'ena surfatscha da 2'437 m² cun annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent la parcella an dretg da biagier nr. 5'481 ainten la zona d'industrieia Gravas a Cunter.

La Stieger Bedachungen und Spenglerei GmbH è an possess dalla parcella an dretg da biagier nr. 5481 ainten la zona d'industrieia Gravas a Cunter. Igl contract da dretg da biagier era nia fatg igl onn 1988 per ena dirada dad 80 onns, vot deir anfignen igls 31 da december 2068. Ossa dumonda igl magnafatschenta André Stieger d'annullar igl contract da dretg da biagier e da cumprar la parcella nr. 5480. A tal scopo ò la suprastanza defino las cundiziuns generalas per la compra da taragn an chella zona d'industrieia.

Situaziun da partenza

La valeta commerciala digl taragn ainten la zona d'industrieia monta tenor stema uffiziala a fr. 50.00 per m². La suprastanza ò fixo igl prietsch da vendita sen 4/5 dalla valeta commerciala, vot deir sen fr. 40.00 per m². Tiers igl prietsch digl taragn vignan anc igls costs d'equipaziun da fr. 35.00 per m², uscheia tg'igl interessent ò da paer en prietsch total da fr. 75.00 per m². Tar ena surfatscha da 2'437 m² dat chegl damai en prietsch da compra da total 182'775.00 francs. Las taxas da notariat e register funsil, la taglia da midada da mang scu er igls costs da terminaziun e da misiraziun digl geometer dalla misiraziun funsila, paian las dus parteidas a mesas. L'antrada an possess vales retroactivamaintg sen igl 1. da schaner 2021.

Cun chella caschung niss er anc reglada la lengia da cunfegn tranter la parcella e la veia. Igl cumegn vot reglar chegl tar la compra, per evitar tgi fiss da cumprar igl taragn tar en'eventuala sanaziun dalla veia. Ins niss a sa sierar ena streffa cun ena larghezza da radond 100 cm per eventuels schlargiamaints. Igl petent è nia infurmo davart las cundiziuns menziunadas soura ed è ancletg cun talas.

Tge capeta tar en na?

En dretg alla compra dalla parcella nr. 5480 n'exista betg. Davart la vendita decida la radunanza communal tenor libra raschung. Tar en NA dalla radunanza communal rastess la parcella nr. 5480 an possess digl cumegn da Surses ed igl contract da dretg da biagier rastess an vigour.

Proposta dalla suprastanza communal:

La suprastanza propona alla radunanza communal, da lubeir alla Stieger Bedachungen und Spenglerei GmbH da cumprar la parcella nr. 5480 d'ena surfatscha da 2'437 m² per igl prietsch da fr. 182'775.00 cun annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent la parcella an dretg da biager nr. 5481.

Dumonda dalla Thomann Landmaschinen Metallbau SA d'acquistar la parcella nr. 5589 cun annullar igl contract da dretg da biagier actual concernent parcella an dretg da biagier nr. 5590 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter

La suprastanza communal propona en EA alla dumonda dalla Thomann Landmaschinen Metallbau SA d'acquistar la parcella nr. 5589 d'ena surfatscha da 1'725 m² cun annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent la parcella an dretg da biagier nr. 5590 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter.

La Thomann Landmaschinen Metallbau SA è an possess dalla parcella an dretg da biagier nr. 5590 ainten la zona d'industreia Gravas a Cunter. Igl contract da dretg da biagier era nia fatg igl 2004 per ena dirada da 65 onns anfignen igls 31 da december 2068. Ossa dumonda Sven Thomann, igl titular dalla Thomann Landmaschinen Metallbau SA, d'annullar igl contract da dretg da biagier e da cumprar la parcella nr. 5589. A tal scopo ò la suprastanza defino las cundiziuns generalas per la compra da taragn an chella zona d'industreia.

Situaziun da partenza

La valeta commerciala digl taragn ainten la zona d'industreia monta tenor stema uffiziala a fr. 50.00 per m². La suprastanza ò fixo igl prietsch da vendita sen 4/5 dalla valeta commerciala, vot deir sen fr. 40.00 per m². Tiers igl prietsch digl taragn vignan anc igls costs d'equipaziun da fr. 35.00 per m², uscheia tg'igl interessent ò da paer en prietsch total da fr. 75.00 per m². Tar ena surfatscha da 1'725 m² dat chegl damai en prietsch da compra da total 129'375.00 francs. Las taxas da notariat e register funsil, la taglia da midada da mang scu er igls costs da terminaziun e da misiraziun digl geometer dalla misiraziun funsila, paian las dus parteidas a mesas. L'antrada an possess vales retroactivamaintg sen igl 1. da schaner 2021.

Cun chella caschung niss er anc reglada la lengia da cunfegn tranter la parcella e la veia. Igl cumegn vot reglar chegl tar la compra, per evitar tgi fiss da cumprar igl taragn tar en'eventuala sanaziun dalla veia. Ins niss a sa sierar ena strefla cun ena largezza da radond 100 cm per eventuels schlargiamaints. Igl petent è nia infurmo davart las cundiziuns menziunadas soura ed è ancletg cun talas.

Tge capeta tar en na?

En dretg alla compra dalla parcella nr. 5589 n'exista betg. Davart la vendita decida la radunanza communal tenor libra raschung. Tar en NA dalla radunanza communal rastess la parcella nr. 5589 an possess digl cumegn da Surses ed igl contract da dretg da biagier rastess an vigour.

Proposta dalla suprastanza communal:

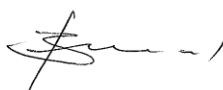
La suprastanza propona alla radunanza communal, da lubeir alla Thomann Landmaschinen Metallbau SA da cumprar la parcella nr. 5589 d'ena surfatscha da 1'725 m² per igl prietsch da fr. 129'375.00 cun annullar igl contract da dretg da biagier existent concernent la parcella an dretg da biagier nr. 5590.

Tinizong, igls 16 d'avregl 2021

Per la suprastanza communal Surses:

Leo Thomann
mastral

Beat Jenal
canzlist